

Med sociokratin som verktyg

Leyla är med och bygger en kooperativ bogemenskap i Köpenhamn

Leyla Gransell är 45 år, svensk men sedan 2001 bosatt i Köpenhamn. Hon lever tillsammans med sin man och två tonårsdöttrar och arbetar med att stötta människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Leyla är engagerad i Urbania, en förening som håller på att bygga ett stort kooperativt boende i Köpenhamn. Våren 2024 gick hon kursen Sociokrati och självorganiserat samarbete på Holma folkhögskola, och fortsätter nu med facilitatorträning.

När vi möts via Zoom en solig dag under allhelgonahelgen 2024, sitter Leyla hemma i Köpenhamn och jag är på besök hos mina föräldrar i Västergötland. Efter lite inledande småprat börjar vi med att utforska starten på hennes sociokratiska bana.

Leyla kom i kontakt med sociokratin genom sitt engagemang i Urbania, en förening som håller på att bygga ett stort kooperativt boende med ca 100 hyreslägenheter i Köpenhamn. De är runt 150 personer i föreningen. För fyra-fem år sedan bestämde de sig för att börja arbeta sociokratiskt. Leyla har varit en del av hela processen och blev i samband med det intresserad av att lära sig mer om sociokrati. Våren 2024 gick hon kursen Sociokrati och självorganiserat samarbete på Holma folkhögskola.

- Det har varit något helt annat att möta sociokratin genom Holmas kurs. Jag har fått en djupare inblick i det. Nu går jag även facilitatorutbildningen. Jag är en av fyra som fortsatte efter sociokratikursen, berättar hon.

Jag frågar hur lärprocessen var och hur kursen påverkade henne. Hon svarar med stor entusiasm:

- **Jag tyckte att det var så fantastiskt, att varje vecka skulle jag få vara med!** Det var intensivt, men det gjorde mig mycket mer inspirerad att arbeta sociokratiskt, även privat. Jag tycker att jag, i alla fall just då, var bra på att ta in sociokratin i mitt vardagsliv med familjen. Mitt sätt att prata med barnen blev lite mer sociokratiskt. Jag frågade mer om deras åsikter, sökte samtycke istället för att bestämma helt själv. Men det kanske har försvunnit lite efter det, säger Leyla och skrattar.

- Kursen var jättespännande och gjorde att jag började skriva en del med sociokratiscirkeln i Urbania.

Urbania håller på att utveckla sin sociokratiska struktur. Deras styrelse har omformats och kommer nu att få namnet ankarciirkel. Runt ankarciirkeln finns flera cirklar med egna domäner. Leyla är med i den cirkel som heter studiecirkel. Förra året arrangerade de två studieresor i Europa för att besöka andra bogemenskaper, en i Berlin och en i Wien. Leyla har också nyligen blivit medlem i sociokratiscirkeln, vars syfte är att bidra till utveckling av sociokrati i Urbania på ett sätt som stödjer Urbanias vision och värderingar. Cirkelns domän är utbildning av urbanister i sociokrati och utbildning av sociokratiska facilitatorer. Utöver det så bidrar cirkeln med input till ankarciirkelns arbete med att utforma Urbania som sociokratisk organisation. Målen för sociokratiscirkeln är att utbilda urbanister i sociokrati genom att hålla i introduktionsworkshops, att anordna minst en facilitatorutbildning per år och att erbjuda cirklarna stöd i sociokratiskt arbete.

Jag undrar om det finns några i Urbania som har en större kunskap om sociokrati än andra.

- **Vi är alla ganska mycket på samma plan, berättar Leyla. Det är ingen som är expert på något sätt.** Två av medlemmarna har certifierat sig genom Sociocracy for all. De har övat länge på sociokrati. Jag har också varit med i det övandet. I Danmark finns det en sociokratisk organisation som heter Crossing Circles som kommer ut och hjälper grupper med att komma igång. Förra året var det många som gick deras facilitatorutbildning.

Att utöva sociokrati tillsammans med de andra i Urbania har stärkt Leyla i hennes sätt att organisera möten, tycker hon:

- Jag har för det första blivit bekräftad i hur viktigt det är att arbeta i rundor. Jag kommer från en feministisk bakgrund där man jobbar mycket så, och blev ännu mer övertygad om att det är det sättet jag vill jobba på, för att kunna ge alla en röst.

Finns det några dygder, särskilt goda egenskaper, som du måste utveckla hos dig själv för att kunna jobba sociokratiskt, undrar jag. Leyla funderar en liten stund.

- Ja... jag måste vara inkännande, medveten om att lyssna på allas behov. Det händer ju ofta i alla slags möten att man kan bli triggad av olika saker. Det kan bero på att man har något med sig i bagaget eller så. Men det är där som sociokrati kan vara till hjälp... Man har alltid en reaktionsrunda där man kan lufta vad man känner och tänker när ett förslag kommer upp... Det gör att jag blir mera medveten om vad som är mina egna behov och vad som är organisationens behov... Det är ju det som är så fint med sociokrati. "Good enough for now, safe enough to try" är det bästa citatet man kan ha! Det kan hjälpa en med att gå vidare från personliga behov mot de mer gemensamma... Jag kan gå längre än jag trodde, på något sätt...

- Det citatet, det ska man ha med sig, för det gör att man kommer vidare lite snabbare än om allt måste vara perfekt... De som använder konsensus sitter lite fast i att alla ska enas och att man ska komma fram till ett perfekt resultat, men i sociokrati kan vi tänka: "O.K. låt oss prova det här... Vilken tidsperiod ska vi ha?" ...Sedan kan vi alltid utvärdera det vi har gjort och se om det är värt att fortsätta på samma sätt. Feedback är bra, att fråga varandra: Vad var bra och vad kan vi göra bättre till nästa gång?

Jag resonerar vidare kring hur man hanterar **situationer där det blir svårt för någon att låta de personliga önskemålen stå tillbaka för gruppens bästa, hur man kan lyssna på sig själv och andra för att identifiera var det "skaver"**. Leyla hakar på:

- Precis! I facilitatorträningen jobbar jag med det, tillsammans med en annan person, hur man kan möta spänningar som kommer upp i gruppen. Det är ett väldigt intressant område! Jag har testat att inkludera en "tension-runda", där mötet inleds med att varje person får göra sig medveten

om hur den går in i gruppen. ”Har jag några spänningar med mig? Ska jag lyfta dem på en gång?” Sedan kan man känna efter i mitten av mötet också – känna, inte bara tänka. Vi behöver lära oss att känna av kroppen – vad säger mitt nervsystem nu? Ofta är vi så mycket i huvudet...

Sociokratins verktyg kan hjälpa oss att hantera olika utmaningar i grupper. Men å andra sidan kan det kanske finnas några utmaningar med sociokrati, något som är svårt om man ska försöka få in det på en arbetsplats eller i en organisation? Leyla tycker att det kan vara särskilt svårt i arbetslivet:

- Vi är så vana vid att jobba på vissa sätt. Vi har ledare och teamledare, det är de som ska hålla i det, och det finns inte riktigt plats för våra olika personligheter, att få vara mer än bara en anställd, att få med helheten. Det tror jag skulle vara så mycket bättre... så att vi kan förstå varandra mer. Det gamla sättet att jobba på kan vara svårt att utmana ibland, i en hektisk vardag.

Nej, idag ser vi inte så många exempel på sociokratiska arbetsplatser och organisationer som vi kanske skulle önska. **Hur skulle sociokrati kunna förändra samhället i stort om det blev mer vanligt**, undrar jag. Leyla ser stora möjligheter:

- Jag tänker att det skulle kunna skapa mer delaktighet för människor... att känna att de har en röst och att de kan vara med och förändra samhället och jobba för det de tycker är spännande. Det skulle kunna skapa mer delaktighet för många individer i samhället.

Till sist frågar jag **vilka tips hon skulle vilja ge till någon som vill börja gå åt det hållet, att arbeta mer sociokratiskt.**

- Det är ofta bra att få in någon utifrån som kan hjälpa till med att sätta igång. Och så tycker jag återigen att man ska tänka på att det inte behöver vara perfekt från början. Man kan få hjälp av varandra, av gruppens medvetande. Prova er fram!

Samtalet med Leyla ägde rum via Zoom i oktober 2024. Intervju: Annelie Hilmerby.
Layout: Alexander Franzén. Artikeln är skapad av krets A, där även Jenny Gren ingick, i kursen ”Sociokrati och självorganiserat samarbete”, Holma Folkhögskola.